

STĀSTS	Kukulītis
VALSTS	Latvija
VECUMS	6-9
MATERIĀLI	Krāsas Kartons Papīrs Tāfele/flanelogrāfs Lelles
MĀCĪBU MĒRĶI	Analizējiet personāžu izturēšanos, lai noskaidrotu, kāda uzvedība būtu piemērotāka katram personāžam. Radošo prasmju attīstīšana, izstrādājot un uzzīmējot stāstam jaunu nobeigumu. Izprotiet atšķirību starp sajūtām un izturēšanos.
METODES	<ul style="list-style-type: none"> • Sokrāta atziņu izmantošana pedagoģijā • Zīmēšana un domāšana • Mācīšanās sadarbībā • Prāta vētra
AUTORI	Eiro-Arābu Augstāko studiju fonds (FUNDEA)

Stāsts

Kukulītis

Reiz dzīvoja vecītis un vecenīte, kas dzīvoja nelielā mājā. Bieži vien viņiem uz galda nebija maizes. Kādu dienu viņi izslaucīja visas dzirnavas, savāca sauju miltu, pagatavoja mīklu ar kazas pienu un izcepa mazu kukulīti. To nolika uz palodzes, lai atdziest. Kukulītis nolēca no palodzes un skrēja prom. Pa ceļam viņš sastapa kaķi.

Kaķis saka: "Kukulīt, es tevi apēdīšu!"

Bet kukulītis atbild: - Neēd vis mani, es tev pastāstīšu pasaku, kā es rados. Vecītis ar vecenīti izslaucīja visas dzirnavas, lai savāktu miltus, pagatavoja mīklu ar kazas pienu, izcepa mani un tad nolika uz palodzes atdzist. Es aizbēgu projām no vecīša un vecenītes. Un no tevis es arī aizbēgšu.

Kamēr kaķis klausās pasaku, kukulītis ir jau gabalā. Tagad viņš pa ceļam satiek suni.

Suns jautā: Kur tu dodies? Es tevi apēdīšu!

Atkal kukulītis stāsta viņam pasaku no paša sākuma. Kamēr suns klausās pasaku, kukulītis jau ir gabalā. Mežā viņš satiek vilku.

- Kukulīt, es tevi apēdīšu! - saka vilks.

Bet kukulītis lūdzas, lai vilks atstāj viņu dzīvu un atkal sāk stāstīt savu pasaku. Kamēr vilks klausās pasaku, kukulītis atkal ir aizbēdzis. Visbeidzot, viņš satiek lapsu. Lapsa viņam saka:

- Kukulīt, es tevi apēdīšu!

- Neēd mani, dārgā lapsa, es tev pastāstīšu mazu pasaku, - saka mazais kukulītis. Lapsa saslien ausis un saka kukulītim:

- Es ļoti slikti dzirdu; uzkāp man uz auss un sāk savu stāstu no paša sākuma!

Kukulītis uzrāpjas lapsai uz auss, lapsa parauj galvu uz augšu, saķer viņu mutē un norij kukulīti. Redzat nu- ar gudro lapsu nav nekādi joki!

Darbības apraksts (?)

Scenārijs leļļu izrādei. Tēlus var izgatavot no kartona, putuplasta plāksnes un/vai audumiem.

Dalībnieki

- Stāstītājs (skolotājs, bibliotekārs utt.)
- Koordinators (skolotājs, bibliotekārs, cits pieaugušais utt.)

1. aktivitāte

Stāstītājs nolasa stāstu, bet koordinators tajā laikā pārvieto lelles. Tiek izspēlētas visas ainas līdz pēdējai, kurā bērni redzēs lapsu un kukulīti. Šī pēdējā aina netiks izrādīta bērniem, lai viņus iesaistītu 2. aktivitātē. Koordinatoriem vajadzētu izmantot attēlu kartītes (*flashcards*) ar sinonīmiem, antonīmiem, ilustrācijām, mīmiku un visus iespējamus resursus, lai izskaidrotu grūti saprotamos vārdus.

2. aktivitāte

Bērņus ir jāiesaista debatēs ar koordinatora palīdzību. Daži no jautājumiem, kurus koordinators var uzdot diskusijas veicināšanai, ir:

- Kā jūs domājat, kas tagad notiks starp kukulīti un lapsu?
- Vai jūs domājat, ka kukulītis stāstīs lapsai to pašu stāstu, lai varētu no viņas aizbēgt?
- Vai jums šķiet, lapsa noticēs kukulīša stāstam?
- Kā jūs domājat, kas tagad visdrīzāk notiks: kukulītis spēs aizbēgt no lapsas, vai arī lapsa atklās kukulīša melus?
- Kurš, pēc jūsu domām, ir gudrāks: lapsa vai kukulītis? Kāpēc?

Koordinatoram jāpieraksta bērnu idejas uz tāfeles.

Kad viņi ir pabeiguši, lasītājs nolasa stāsta beigas un salīdzina tās dažādos nobeigumus. Koordinators var bērniem uzdot šādus jautājumus:

- Ko jūs domājat par pasakas beigām?
- Vai beigas ir līdzīgas tām idejām, kuras jūs izteicāt iepriekš?
- Ko jūs jūtat, domājot par kukulīti?
- Kā jūs jūtaties, domājot par lapsas izturēšanos?
- Vai jūs domājat, ka stāstam ir labas beigas? Kāpēc?

*Šie jautājumi noder tikai kā vadlīnijas, tāpēc koordinatori var pielāgot jautājumus, ņemot vērā auditoriju vai konkrētus izglītības mērķus. Turklāt, atkarībā no dalībnieku valodas prasmes līmeņa, jautājumi var būt sarežģītāki.

3. aktivitāte

Piemērojot bērnu grupām vecumā starp 6-7 un starp 8-9 gadiem.

Koordinators uz flaneļa tāfeles uzliks šādus vārdus:

- Augstprātība
- Pārliecība
- Pārlieku liela pašpārliecinātība
- Piesardzība
- Cieņa

Koordinators viņiem palīdzēs izveidot domu karti, izmantojot pašnovērtēšanas jautājumus, lai bērni varētu jautājumu saistīt ar savu pieredzi. Piemēram:

- Kas ir augstprātība?
- Kā jūs raksturotu augstprātīgu cilvēku?
- Kad mēs sakām, ka kāds cilvēks ir augstprātīgs - vai tas nozīmē, ka viņš ir augstprātīgs visu laiku vai tikai dažās situācijās?
- Vai augstprātība var būt noderīga?
- Vai tā var būt kaitīga?
- Vai jūs kādreiz esat bijis augstprātīgs? Kādā gadījumā un kāpēc?
- Kad mēs parasti rīkojamies augstprātīgi? Kad esam dusmīgi, nobijušies, aizkaitināti, nedroši, pārlieku pārliecināti ...

* Tos pašus jautājumus var uzdot attiecībā uz pārliecību, apdomību, pārlieku pašpārliecinātību utt.

*Turklāt koordinators var novirzīt diskusiju uz pašnovērtēšanu, vai noteikt atšķirību starp sajūtu un izturēšanos un to, kā šie jēdzieni ir saistīti. Tas ir atkarīgs no mērķa, kuru koordinators vēlas sasniegt.

- Vai augstprātība ir sajūta vai izturēšanās?
- Kāda ir atšķirība starp jūtām un izturēšanos?
- Vai tie ir saistīti? Kā?

Ir svarīgi, lai bērni izdarītu secinājumus par labām un sliktām sekām, ko var izraisīt pārliecība, pārlicēka pārliecība un augstprātība, bet katrs koordinators var izspēlēt situācijas arī ar citiem vārdiem.

Pēc tam bērniem ir jāsaprot vārdi labajās, ne tik labajās vai sliktajās īpašībās, kā arī bērniem ir jāsaista vārdi ar stāsta daļām, lai uzlabotu viņu izpratni par vārdiem.

Labā	Ne sevišķi laba	Slikta
Pārliecība	■ Pašpārliecinātība	Augstprātība
Cienā	jo tās dēļ...	Jo tās dēļ...
Apdomība		
Jo tā var...		
	Uzmanies!	

4. aktivitāte

Radošais uzdevums, kas ir paredzēts bērnu grupām (a) no 6-7 līdz gadiem; b) no 8-9 gadiem.

Lai veicinātu bērnu radošumu, mēs viņiem liksim izveidot un uzrakstīt jaunu stāstu, pamatojoties uz dzirdēto. Viņi var mainīt vai nu tā personāžus, dažas stāsta daļas un/vai tā beigas.

- Bērniem ir jārada un jāuzzīmē jauns stāsts. Kad viņi ir pabeiguši, viņiem ir ar karodziņu jāsignalizē par labajām, ne tik labajām un sliktajām lietām, kuras varoņi savā stāstā izdara.
- Bērniem ir jāveido un jāuzzīmē jauns stāsts. Kad viņi ir pabeiguši, viņiem pārējai grupai jāpaskaidro pozitīvā un negatīvā varoņu attieksme savā stāstā, kā arī viņu uzvedības un attieksmes sekas.

*Koordinators izmantos lelles, lai labotu viņu personāžu negatīvo izturēšanos (ja tāda ir) sadarbībā ar bērniem, lai pastiprinātu labu izturēšanos/attieksmi. Piemēram, ja kāds personāžs rupjā veidā kaut ko jautā, koordinators izmantos lelli, lai parādītu, kā iespējams kaut ko pajautāt ar cieņu.

5. aktivitāte

Noslēguma aktivitātē darbosies koordinators, izmantojot lelles, lai pastiprinātu vēstījumu par neuzticēšanos cilvēkiem, kurus viņi nepazīst, mudinot būt cieņpilniem, labiem klausītājiem un novērotājiem, apdomīgiem un pārliecinātiem, izvairoties no pārlielas pārliecinātības un augstprātības. Tādējādi koordinators parādīs bērniem labas izturēšanās paraugus, izmantojot lelles.